

S posveta Dostojanstvo v starosti

Pet, 04.04.2025 - 13:22

[Natisni](#)

Ljubljana, 4. april 2025 – [V organizaciji Komisije Državnega sveta Republike Slovenije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, Socialne zbornice Slovenije in Univerze Alma Mater Europaea se je odvil posvet Dostojanstvo v starosti, na katerem so sodelujoči opozorili na nujnost bolj spoštljivega odnosa do starejše populacije, ki je pogosto odrinjena na rob družbe in obravnavana kot družbeni strošek. Z namenom zagotavljanja dostojnejšega in bolj kakovostnega življenja za starejšo populacijo so sodelujoči spregovorili o njenem gmotnem položaju, socialni izključenosti, zlorabah in nasilju \(fizičnem, psihičnem, ekonomskem\) ter omejitvah pri dostopu do storitev in želji po okrepljenem medgeneracijskem sodelovanju na različnih družbenih področjih.](#)

Predsednik Komisije Državnega sveta RS za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide **Danijel Kastelic** je uvodoma poudaril, da je namen posveta ozavestiti širšo in tudi politično javnost o potrebah starejše populacije v državi, ob zavedanju, da se današnja družba bistveno razlikuje od družbe pred nekaj desetletji. »Med starejšimi je namreč možno zaznati iskreno željo po več spoštljivega odnosa, do priznavanja njihovega doprinosu družbi na različnih področjih in tudi do omogočanja lažjega in kakovostnejšega dostopa do storitev javnih služb, saj imajo mnogi s tem slabe izkušnje,« je pojasnil in dodal, da bodo sodelujoči na posvetu, ki prihajajo iz različnih področij, orisali načine za zagotavljanje bolj dostojnega in kakovostnega življenja starejše populacije.

Predsednik Državnega sveta RS **Marko Lotrič** je uvodoma spomnil, da naj bi se po podatkih Statističnega urada Slovenije v prihodnjih desetletjih starostna sestava prebivalstva Slovenije bistveno spremenila. Če so leta 2008 prebivalci, stari 65 let ali več, predstavljali približno 16,3 % prebivalstva Slovenije, se je do leta 2023 ta delež zvišal že na 21 %. »Vključujeta in zdrava družba, ki uravnoteženo skrbi za vse svoje generacije in posameznike v njej, ne vznikne sama od sebe. Je plod zavestnih in intenzivnih vlaganj v ozaveščanje o nujnosti spoštovanja starejših, o medgeneracijskem razumevanju in sodelovanju,« je izpostavil in dodal, da bi morali pri oblikovanju zakonskih ter drugih ukrepov na področju skrbi za starejše v prvi vrsti prisluhniti njim samim.

Državni sekretar na ministrstvu za solidarno prihodnost **dr. Luka Omladič** je poudaril, da dostojanstvo v starosti ni samo vprašanje posameznika, temveč odraz vrednot celotne družbe. »Človekove pravice so tiste, ki jamčijo dostojanstvo; in spoštovanje človekovih pravic je tisto, ki zagotavlja dostojanstvo.« »Med kršenje človekovih pravic spada tudi starizem,« je poudaril in dodal, da je človekovo dostojanstvo okrnjeno tudi s prikrajšanjem oziroma nedostopnostjo socialnih, zdravstvenih in drugih storitev. Nov steber oziroma prispevek za dolgotrajno oskrbo ima za cilj preseči nedostopnost oziroma vsem omogočiti dostop do kakovostne dolgotrajne oskrbe.

Predstavnica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije **Monika Ažman**, ki v Državnem svetu zastopa področje zdravstva, je poudarila, da ne smemo pozabiti na zdravstveno nego, ki je prav tako izrednega pomena za zagotavljanje kakovostnih storitev in dostojne strokovne obravnave starejših. Podlago za to predstavljajo tudi ustrezni kadrovske standardi in normativi v zdravstveni negi, ki pa še vedno niso sprejeti, je bila kritična Ažman.

»Vložek v ljudi, v zdravstveno nego in oskrbo, je naložba v družbo,« je sklenila.

Generalni direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije **Marijan Papež** je spregovoril o gmotnem položaju učivalcev pokojnin in delovnih invalidov, ki ga zavod ugotavlja v letnih poročilih. Pravice iz obveznega zavarovanja, ki so izrazito socialne narave in pomembno vplivajo na gmotni položaj učivalcev najnižjih pokojnin, so odmera pokojnine od najnižje pokojninske osnove, najnižja starostna, pred?asna ali invalidska pokojnina, zagotovljena starostna ali invalidska pokojnina, zagotovljena vdovska pokojnina, najnižji znesek invalidske pokojnine ter najnižji znesek pokojnine učivalcev, ki so opravljali kmetijsko dejavnost in izpolnjujejo predpisani pogoj pokojninske dobe ter letni dodatek.

Predsednica upravnega odbora Socialne zbornice Slovenije **prof. ddr. Mara Ovsenik** je spomnila, da osebno dostojanstvo predstavlja temeljno spoštovanje in priznavanje vrednosti posameznikov v družbi, ne glede na spol, starost, telesno stanje ali socialni položaj. »Za obravnavanje vprašanj osebnega dostojanstva ranljivih skupin in spodbujanje vklju?evanja starejših odraslih v družbeno življenje je klju?na pobuda politike za obravnavo intervencij na ravni skupnosti in ciljno usmerjeno usposabljanje za osveš?anje diskurza, ki obravnava prese?iš?e med staranjem in sposobnostjo,« je poudarila.

Predstojnica Katedre za socialno gerontologijo Alma Mater Europaea **prof. dr. Jana Goriup** je pojasnila, da ageizem, stereotipi, predsodki in diskriminacija, usmerjeni proti posameznikom na podlagi njihove starosti, ostajajo ena najbolj razširjenih, zakoreninjenih in premalo osveš?enih oblik pristranskosti po vsem svetu. Ugotovitve razli?nih raziskav kažejo na nujnost ukrepanja proti ageizmu, ageisti?nim praksam in gerontofobiji, ki spodkopavajo družbeno kohezijo in blaginjo starejših ljudi. »Premik od ageisti?nih odnosov vklju?uje boljše medgeneracijsko razumevanje in poudarjanje sodelovanja starejših odraslih na razli?nih podro?jih,« je izpostavila Goriup.

Predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije **Zdenka Jan** je spregovorila o prepre?evanju nasilja nad starejšimi in pomo?i žrtvam nasilja. »Nasilje je vse kar boli, straši, poniža in je storjeno proti naši volji. Najhuje je, ko se dogaja tam, kjer bi morali biti varni, zaš?iteni in ljubljene,« je poudarila.

Predsednica Strokovnega sveta Socialne zbornice Slovenije **dr. Suzana Oreški** je poudarila, da se mora dolgotrajna oskrba kot instrument za zagotavljanje dostojanstvene oskrbe izvajati odzivno, so?utno in humano. »Odlo?evalci morajo poskrbeti za vzpostavitev pogojev za sistem integriranih zdravstvenih in socialnih storitev, ki bodo omogo?ile dolgotrajno oskrbo na na?in, da bo ta upoštevala avtonomijo in pravice starejših,« je dejala.

Sekretarka Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije **Tatjana Milavec** je kot klju?ne ukrepe za izboljšanje kakovosti življenja starejših in zagotavljanje njihove varnosti, dostojanstva ter enakopravnosti v družbi izpostavila vzpostavitev kriznih namestitev za starejše, tudi žrtve nasilja, reformo skrbništva, izboljšanje dostopa do materialne pomo?i, krepitev dolgotrajne oskrbe, medresorsko sodelovanje za celovito podporo starejšim, ukinitvev dolžnosti preživljanja staršev s strani otrok ter kadrovske krepitev na Centrih za socialno delo in zagotovitev finan?nih sredstev za izobraževanje, pri ?emer je treba pri pripravi ukrepov slediti na?elu »Ni? o starejših brez starejših«.

Sekretar Skupnosti socialnih zavodov Slovenije **Denis Sahernik** je spomnil, da se sistem varstva starejših soo?a s pomanjkanjem kadra, preobremenjenostjo zaposlenih in omejenimi finan?nimi viri. »Pomo? na domu in druge oblike oskrbe morajo postati bolj dostopne, saj omogo?ajo starejšim ve?jo avtonomijo in

dostojanstveno staranje v domačem okolju,« je dejal in dodal, da se skozi odnos države do izvajalcev storitev za starejše odraža tudi odnos do starejših.

Predstavnica Skupnosti organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji **dr. Metka Novak** je poudarila, da staranje ljudi s posebnimi potrebami predstavlja večplasten izziv ter da je razvoj vključujočih in prilagodljivih praks skrbi zanje ključen za zagotavljanje enakih možnosti in dostopa do storitev. Opozorila je, da se pri osebah s posebnimi potrebami diskriminacija na podlagi starosti pogosto prepleta z diskriminacijo zaradi invalidnosti ali posebnih potreb, kar pomeni, da so starejše osebe s posebnimi potrebami dvojno stigmatizirane.

Zaključke posveta, ki ga je povezoval državni svetnik Danijel Kastelic, bo na eni izmed prihodnjih sej obravnavala Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide nato pa še plenum Državnega sveta RS.

Foto in video: Benjamin Beci/DS.

